

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha 7. 9. 2023

TISKOVÁ ZPRÁVA

V Česku žije nejvíce závislých dětí a mladistvých z celé Evropy. Pomoci mají on-line kurzy pro pediatry

Přes 100 tisíc mladistvých v Česku pije nadměrné množství alkoholu, 40 tisíc dospívajících kouří. Rapidně přibývá závislých na elektronických zařízeních nebo pornografii. Alarmující situaci by mohly změnit nové on-line vzdělávací kurzy určené pediatrům, gynekologům a jejich zdravotním sestřám napříč republikou. Ty jim již během běžné preventivní prohlídky v ordinaci pomohou rozeznat a zachytit u dětí a mladistvých nejrůznější závislosti. On-line kurzy připravili odborníci z Kliniky adiktologie 1. LF UK a VFN spolu se Společností praktických lékařů pro děti a dorost ČLS JEP za podpory Nadace Sirius a v průběhu dvou let je odzkoušely už stovky lékařů. Naostro odstartují v září a říjnu letošního roku.

Česká republika má smutné prvenství mezi evropskými státy v počtu mladistvých, kteří si někdy v životě zapálili cigaretu, okusili alkohol nebo užili konopné látky. „Z prezentovaných odhadů vyplývá, že závislost na tabáku se v populaci 14 až 19letých týká přes čtyřicet tisíc dětí a mladistvých,“ konstatuje prof. PhDr. Michal Miovský, Ph.D., přednosta Kliniky adiktologie 1. LF UK a VFN a dodává: „U užívání alkoholu je situace ještě nepříznivější, odhadem nadměrné množství alkoholu pije přes 100 tisíc dospívajících. Ženy dohánějí muže v mnoha parametrech, bohužel i v závislostech. V podstatě desetina populace dospělých žen užívá alkohol rizikově.“

Covid zamíchal kartami

Tabák s alkoholem, léky bez předpisu se závislostním potenciálem a konopné látky mezi dětmi a mladistvými dominují. Covid-19 a sociální izolace výrazně zhoršily spotřebu u rizikových skupin a zvýšily se behaviorální (nelátkové) závislosti – nadužívání elektronických zařízení (tablety, mobilní telefony, internet a sociální sítě), gaming a pornografie přes internet. V poslední době výrazně přibývá mezi dětmi závislost na nových látkách – kratomu, HHC a tabákových sáčcích.

Pediatři a gynekologové jsou první linií záchytu

Zákon 65/2017Sb. ukládá každému zdravotníkovi povinnost provést adiktologický screening a krátkou intervenci, pokud pacient při návštěvě ordinace reaguje pozitivně, tedy je u něho předpoklad rizikového chování. To se napříč obory u nás dosud příliš nepraktikovalo. Přitom už před deseti lety se začaly objevovat doporučené postupy při odhalování a řešení dětské adiktologie jako velkého tématu ve světě. „Protože víme, že dětský praktik a gynekolog jsou prioritní obory, kde je obrovská šance pacienta s adiktologickým problémem včas zachytit a intervenovat, začali jsme na naší klinice už před deseti lety pracovat na řadě verzí metodiky kurzů pro tyto skupiny lékařů a zdravotních sester,“ vysvětluje vznik vzdělávacích kurzů prof. Miovský, který je zároveň jejich garantem. Metodika vychází z manuálu CRAFT, který vznikl ze spolupráce dětských praktiků a pediatrů. Mimo jiné ukazuje na faktory, které mohou riziko vzniku závislosti zvyšovat. Patří mezi ně například problémové chování v dětství, zanedbávání a zneužívání dítěte, v adolescenci malá sebedůvěra a sebeúcta, chronická nemoc, handicap, špatný školní prospěch, významná ztráta v rodině, autoritativní či naopak příliš benevolentní rodiče, nedostatečná komunikace v rodině či chudoba. „Metodika mimo jiné prošla dvěma koly úprav, ověřili jsme ji na stovkách lékařů, kteří absolvovali klasické kurzy. V posledním třetím kole došlo k digitalizaci kurzů a tu vyzkoušelo dvacet lékařů ze Společnosti praktických lékařů pro děti a dorost ČLS JEP, kteří se podíleli na aktualizaci a doladění posledních detailů digitální podoby,“ vysvětluje prof. Michal Miovský.

On-line forma je trend

On-line programy pro zdravotníky spočívají v prosté krátké teoretické průpravě, na kterou navazuje instruktáž a ukázkou. Jednoduché ověření na závěr účastníkovi kurzu ukáže, co si odnesl. „Všechno je naprogramované, plně automatické, vše obstará virtuální tutor,“ komentuje prof. Miovský s tím, že to je příklad aplikace telemedicíny ve vzdělávání. „Výzkumy ukazují, že pro jednoduchá témata je to dokonce efektivnější přístup výuky než klasická frontální forma,“ doplňuje. On-line forma je současný trend. Tento způsob výuky a tréninku pro jednodušší témata má budoucnost. Je laciný, účinný a usnadňuje život – účastníci nemusí cestovat, přizpůsobit se výuce

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha 7. 9. 2023

TISKOVÁ ZPRÁVA

časově. Kdykoli se mohou připojit na internet a soustředit se na výklad, v čase 24/7 si zvolit dobu, která jim nejlépe vyhovuje.

Efekt? Dostupnost vzdělávání, kompetence, posílení ambulancí a péče o závislé

„S výsledky dvouletého pilotního testování digitální on-line verze kurzu jsme spokojeni. Lékaři reagují pozitivně, považují ho za přínos pro svoji práci. My autoři v této fázi očekáváme od kurzů především dostupnost vzdělávání v tématu a získávání kompetencí, jak ukládá zákon,“ konstatoval prof. Miovský. On sám do budoucna čeká víc: posun v diskuzi o adiktologickém screeningu, větší motivaci, zájem a příspěvky k Národní koncepci dětské a dorostové adiktologické péče. Ta je v současné chvíli v meziresortním připomínkovém kole: tedy posílení ambulancí a spolupráci s kolegy v jiných oborech, aby měli pacienty kam poslat, když odhalí adiktologický problém. „Tam, kde specializovaná pracoviště máme, už to funguje, kde nejsou, tam se snažíme vytvářet podmínky, aby mohla vzniknout,“ uzavírá prof. Miovský.

O Všeobecné fakultní nemocnici v Praze

Všeobecná fakultní nemocnice v Praze (VFN) patří mezi největší nemocnice v ČR. Poskytuje základní, specializovanou a zvláště specializovanou léčebnou, ošetrovatelskou, ambulantní a diagnostickou péči dětem i dospělým ve všech základních oborech. Zajišťuje také komplexní lékárenskou péči, včetně technologicky náročných příprav cytostatik nebo sterilních léčivých přípravků. Je zároveň hlavní výukovou základnou 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a největším výzkumným medicínským pracovištěm v ČR.

www.vfn.cz

O 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy

1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy je největší z českých lékařských fakult – navštěvuje ji přes 4500 studentů. Základními studijními programy jsou všeobecné a zubní lékařství, kromě nich nabízí fakulta studium dalších zdravotnických oborů, specializační a celoživotní vzdělávání a řadu doktorských programů. Každoročně absoluuje 1. LF UK více než 300 nových lékařů

www.lf1.cuni.cz

Pro další informace:

Mgr. Marie Heřmánková, tisková mluvčí VFN v Praze, e-mail: marie.herankova@vfn.cz, tel.: 224 962 07